

Pamatujete si na to, jak jste se narodili?
To asi nikdo, že? Ale co kdybych vám řekla, že já jsem to zažila – narodila jsem se a byla jsem myslí při tom... (str. 9)

Mapy s otevřenými kostely najdete od strany...
(str. 11)

Z jednoho obrazu dvě umělecká díla
Když se restaurátorka Romana Balcarová pustila do obnovy barokního obrazu Panny Marie ustavičné pomoci, netušila, že ji čeká velké překvapení... (str. 16)

24.05.19

NOC KOSTELŮ

POUTNICKÉ NOVINKY

WWW.NOCKOSTELU.CZ

okres: Bruntál / Frýdek-Místek / Jeseník / Karviná / Nový Jičín / Opava / Ostrava

Duchovní slovo

Motto: „Dáte se do zpěvu jako v tu NOC, kdy se zasvěcuje svátek...” (Izaiáš 30,29)

Milí návštěvníci Noci kostelů,

slova letošního motta Noci kostelů mě přivádějí nejprve k počátku díla stvoření. Temnota zahalovala zemi, ale nad vodami se vznášel Duch Boží (Gen 1,2). Temnota, která obepínala zemi, nebyla v jistém smyslu totální temnotou, protože Duch Boží obepínal počátky stvoření. Asi si nikdo nedovedeme představit krásu stvoření, která zazářila, když Bůh řekl: „Budiž světlo!” (Gen 1,3) První slavnost?

Nás také tu a tam obepínají nejrůznější temnoty bolesti, úzkostí a zkoušek. Ale tak jako Bůh spojil stvoření s přítomností svého Ducha, tak ani nám neodnímá Jeho utěšující přítomnost. A byť by se nám zdály temnoty neproniknutelné, Duch Boží se „vznáší” nad našimi životy

a obepíná je světlem, které otevřené srdce dokáže vytušit a přijmout.

Pak se mi vybavuje situace vysvobození izraelského národa. Zatvrzelost faraona přivolala ránu smrti prvorozených. V tu noc jsou Izraelité shromážděni ve svých domovech kolem hořící beránky. Jeho krví označí veřeje domu. Jsou chráněni beránkovou krví, ale i světlem slavení. A toto světlo slavení si musí uchovat po všech generacích. A když se tě syn bude ptát (Ex 12,26), pověz mu, co to znamená. Pověz mu o dobrém Bohu, který se slitovává a zachraňuje. Řekni mu, že Boží moc může překonat každou temnotu, že Bůh je jen světlo a žádná temnota v něm nikdy není. Nikdy nezklame ani neopustí.

Jak k tomu nepřidat, že Boží láska k člověku šla tak daleko, že za nás obětoval svého Syna Ježíše Krista. A my se s pokorou i vděčností můžeme shromáždit ke slavení Jeho vítězství a čerpat z milostivého pramene Boží dobroty a lásky. Uvnitř chrámu se dát do zpěvu, aby se Boží světlo rozlévalo v nocích současného i příštího pokolení. Kéž slavení neumlká.

Milí přátelé,

přeji vám ze srdce, abyste vedle krásy a zajímavosti budovy dovedli vnímat slavicí charakter chrámového prostoru. Onu tajemnou přítomnost světla, které osvobozuje i chrání. Kéž vás provází i v dalších dnech vašeho života.

Mnoho krásných zážitků o Noci kostelů přeje

František Václav Lobkowicz
biskup ostravsko-opavský

Rozhovor
David
Stypka

(str. 3)

„Dáte se do zpěvu jako v tu NOC, kdy se zasvěcuje svátek...” (Izajáš 30,29)

Tato Izajášova slova jsou docela zvláštním vybidnutím: „Dáte se do zpěvu jako v noc...”. Na první poslech na nás působí tato slova možná velmi podivně. Máme se dát do zpěvu, a to ještě jako v noci? To přece dělají mnohdy lidé v opilosti, kteří způsobují svým „zpěvem” hluk a ruší noční klid?!

Je to nepříjemné. Ale o to tady přece určitě nejde. Jak máme tomu slovu tedy rozumět?

Z Bible víme, že velké Boží skutky a činy se udály mnohdy uprostřed noci. Vzpomeňme např. zázračné vyvedení Izraelitů z otroctví Egypta nebo to, jak se uprostřed noci rozlehl zpěv nebeských andělů, kteří zvěstovali světu narození Spasitele, Mesiáše. Ano, uprostřed noci, kdy lidé mnohdy spí a už nic neočekávají, avšak Bůh nespí, ale jedná. A tyto Jeho činy vedou lidi, kteří se setkají s projevy Boží velikosti a moci, spontánně ke zpěvu, vděčnosti a k oslavě Pána Boha. Noc kostelů může být

proto docela vhodnou příležitostí, aby třeba někdo ze zvědavých a náhodných návštěvníků kostela zažil uprostřed noci Boží dotek a uvědomil si Boží přízeň a lásku, která se k nám sklonila a stále je nám nabízena v Ježíši Kristu. „*Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jednorozného Syna, aby žádný, kdo v Něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.*” (Jan 3,16)

Bůh má moc vnášet do temnoty a „noci naší duše” svoje Světlo, svoji naději. A pak i ústa člověka začínou chválit Boha zpěvem za Jeho velké skutky, které se začínou dít v životě.

Dáme se i my do zpěvu v tu jedinečnou Noc kostelů? Bůh oslovuje člověka i uprostřed noci. Nechme se Jím oslovit, ať pak i z našich srdcí zazní píseň vděčnosti a radosti za dar víry a záchrany, kterou nám lidem Bůh nabízí v Ježíši Kristu. To pak bude opravdový svátek! Posvěcení i posvícení! ☺

Mgr. Tomáš Tyrlík
biskup Slezské církve evangelické a. v.

SAMorost

Roztodivně přírodou vytvarovaný kus dřeva, na pohled zajímavý, ale k neuzžitku – samorost. V přeneseném významu člověk zvláštní, osobitý, nezapadající do představ a škalek společnosti. Je dobré jít si svou cestou, nebo je potřeba se přizpůsobit, začlenit? A naopak, dovedeme mezi sebe přijmout člověka odlišného, ocenit jej a inspirovat se jeho originalitou?

Vždyť i SAM, který tímto ročníkem oslaví 20. narozeniny, je takovým samorostem ve svém tradičním prostředí. Stejně jako dřevěný může být i lidský samorost, když dostane šanci, nejen okrasou, ale také obohacením.

Také naše víra může být živá a praktická, nebo mrtvá tradice, hezká jenom na pohled. A mohli bychom slovem samorost označit i Ježíše?

Srdečně zveme od 15. 8. do 18. 8. 2019 na komorní festival SAM, určený nejen mládeži a rodinám s dětmi. V závěru letních prázdnin můžete strávit čtyři dny v příjemném prostředí plném zeleně u evangelického kostela v Orlové. K relaxaci máme připravenou spoustu sportovních aktivit nebo pohodovou čajovnu. Pro děti průběžný program a krásný dětský koutek. K tomu všemu jsou k dispozici ranní a večerní bohoslužby, semináře, workshopy a večerní koncerty. Přijďte prožít opravdovou pohodu do Orlové ve společnosti příjemných lidí!

Těšit se můžete například na: ostravskou folkovou formaci Sova & Slamák, rockovou skupinu Safenat Paneach, dětskou kapelu Brouci nebo na: Tomáše a Lilii Tyrlíkovy, Jana Špilara, Marka Macáka, Jiřího Krále, Danicu Fojcikovou, P. Marka Jarguse a další.

Další informace o SAMu najdete postupně na stránkách:

www.samorlova.cz
www.facebook.com/samorlova
www.instagram.com/samorlova6

Slovo hejtmana

Noc kostelů je skvělou příležitostí poznat sakrální stavby našeho regionu z jiného pohledu. Mnozí věřící přicházejí pravidelně na bohoslužby a návštěvu kostela vnímají jako součást svého duchovního života. Jsou také lidé, kteří se do kostela vypraví jen občas. Ať už třeba o Vánocích na půlnoční mši, na svatbu někoho z blízkých, nebo jako turisté. Studenti někdy chodívají posedět do kostelní lavice před náročnou zkouškou, fotografie fascinuje hra světla přes vitráže kostelních oken.

Ať už lidé přicházejí do kostela z jakéhokoliv důvodu, cítí jedinečnost a vznešenost sakrálních staveb.

Moravskoslezský kraj opět Noc kostelů podpořil. Tento projekt nabízí možnost nahlédnout do kostelů a některých jejich jindy nepřístupných prostor v nezvyklý čas. Návštěvníci si mo-

hou prohlédnout moderní modlitebny, ale také cenné historické památky. Farnosti na Noc kostelů připravují zajímavý program, ať už jsou to odborné přednášky, vystoupení a koncerty, setkávání na farních zahradách, nebo dokonce možnost zahrát si na varhany.

Věřím, že bude i o letošní ročník velký zájem. Vloni se v Moravskoslezském kraji do projektu zapojilo přes 130 kostelů, které si prohlédlo více než 31 tisíc návštěvníků. Věřím, že si každý z nich v sobě něco odnesl. Ať už krásný kulturní zážitek, zajímavé informace, zklidnění v dnešní uspěchané době, duchovní obohacení, nebo příjemné chvíle v tichu.

Je skvělé, že mají lidé v našem kraji tyto příležitosti, a všem přeji, aby si i letošní Noc kostelů užili podle svých představ a očekávání.

Ivo Vondrák

hejtman Moravskoslezského kraje

Rozhovor s
Davidem Stypkou

Špatně by se mi žilo, kdybych si myslel, že Bůh není

Zpěvák David Stypka žije v Dobré u Frýdku-Místku. Vystupuje se svou kapelou Bandjeez. Aktuálně získal cenu Anděl 2018 v kategorii Sólový interpret roku.

Mottem každého ročníku Noci kostelů je biblický citát. Z některých vašich skladeb mám pocit, že vám byla inspirací právě Bible. Například písnička „Jericho“ je prodchnutá biblickým příběhem. Je to tak? Je vám Bible blízká?

Ano, dlouho a lačně jsem Bibli čítával jako kluk. Nejprve Bibli pro děti, Staré řecké báje a pověsti, později evangelia,

ezoterickou literaturu, buddhistické a zenové knihy, dokonce i něco málo z Kabaly. V Bibli jsem jako dítě nacházel inspirativní veliké příběhy. U Jericha se mi líbila možnost vylíčit veliký lidský příběh na pozadí toho velkého biblického.

Nebo písnička „Dělám“...dělám, jako, že je Bůh nade mnou... Děláte, nebo víte?

Špatně by se mi žilo, kdybych si myslel, že není. „Dělám, jako že je“ je píseň pro ty chvíle, kdy je vám líto, že si s Bohem nemůžete normálně promluvit. Ve chvíli, kdy by se vám hodně šiknul nějaký hmatatelný důkaz Jeho existence.

Jezdíte hodně na zájezdy, máte čas se podívat po městě nebo třeba zajít do místního kostela a zastavit se? Co ve vás prostředí kostela vyvolává?

Do kostelů občas nahlédnu a kochám se architekturou a zdobností. Jako malý kluk jsem chodil do kostela i třikrát týdně, fascinován vším tou monumentálností a spojením lidí ve společné věci. Akorát jsem nevěděl, že si musím chodit pokaždé do sakristie pro razítka do sešitku z náboženství, tak mi a kamarádovi posléze doporučili, abychom už nechodili ani tam, ani do hodin náboženství. Cesty Páně jsou ale nevyzpytatelné, jak se říká.

Jak se soustředíte před vystoupením?

Snažím se uvědomit si, co a proč tam dělám. Snažím se najít společný rytmus s lidmi na pódiu a s lidmi, kteří přišli na náš koncert.

Kdo vás v životě nejvíce inspiroval?

Téměř každý, kdo jde poctivě za svým snem či cílem, je pro mne inspirací. Neřeknu vám jednu osobu, jedno jméno. Snažím se být neustále inspirován velkými příběhy lidí.

Těžké chvíle – máte nějaký tip, jak je překonávat?

Obecně je asi dobré mít důvod je překonat. Mně osobně také pomáhá využít je jako možnost k hlubší introspekci, k ohlednutí nebo zbourání některých nepotřebných zdí. A když by nic z toho nepomohlo, pak prostě vydržet a dýchat. Hodně dýchat.

Slovo primátora

Noc kostelů se postupně proměnila v tradici, kdy se po setmění setkávají ve svatostáncích věřící i nevěřící, aby společně zažili působivou a někdy i tajemnou atmosféru. Pro všechny příchozí je připraven program, často koncerty, někdy prohlídka běžně nepřístupných míst, avšak pro většinu účastníků tohoto večera znamená Noc kostelů chvíli klidu a prostor pro rozjímání. Je důležité se v současném hektickém světě na chvíli zastavit, zklidnit mysl a vzpomenout na své blízké. Mám rád atmosféru této chvíle, kdy cítím, že lidé k sobě mají blíž.

Těší mne, že právě Noc kostelů často přiměje lidi, aby vstali od počítačů a televizorů a vydali se na procházku večerním městem. Díky tomuto večeru se setkají se známými anebo navážou nová přátelství. Dovolím si proto vyzvat všechny, aby se Noci kostelů zúčastnili a prožili společně tento kouzelný večer.

Tomáš Macura, primátor města Ostravy

Slezská lilie 2019 – festival pro celou rodinu

Devátý ročník mezinárodního křesťanského festivalu Slezská lilie, již tradičně zaměřený na rodinu a děti, proběhne od 14. do 16. června 2019.

Festival jsme letos rozšířili o páteční „Večer nadějí“, který bude zaměřený na mládež. Na jevišti před katedrálou Božského Spasitele v centru Ostravy přivítáme 14. 6. například gospelový sbor **Family Gospel Ostrava**, nadaného herce, skladatele, zpěváka, autora, hudebníka a producenta **Ondřeje Brzobohatého** s kapelou, jehož vystoupení na festivalových pódiích jsou velice vzácná, nebo slovenskou populární skupinu **Timothy**.

V sobotu 15. 6. si v kostele sv. Václava poslechneme melancholicky folkovou kapelu **Tykráso** s nádechem world-music, setkáme se s **P. Peterem Tavelem** – slovenským knězem, psychologem, psychoterapeutem, teologem (a také mořeplavcem). Na hlavním pódiu před katedrálou uzavře „Noc lilie“ po vystoupení vokální skupiny **Hlasoplet** jeden z nejznámějších muzikálů legendární dvojice autorů Tima Rice a Andrewa Lloyda Webbera **Josef a jeho úžasný pestrobarevný plášť** – velkolepá zábavná muzikálová show pro všechny generace na motivy starozákonního příběhu o Jákobovi a jednom z jeho dvanácti synů, která

zdroj NDM, fotograf Martin Popelář

přináší poučný a poutavý příběh i skvělé melodie, v jedinečném podání Národního divadla moravskoslezského.

Nedělním „Dnem andělů“ 16. 6. nás provedou **P. Josef Suchár** z Neratova a skupina **Didaché**. Pomyslnou třešničkou na dortu pak jistě bude koncert slovenského písničkáře **Petera Janků**.

Stejně jako v loňském roce proběhne festival Slezská lilie ve spolupráci s **Centrem pro rodinu** a stejně tak proběhne benefice pro **Nadační fond Betlém nenarozeným** – organizaci podporující rodiče dětí před narozením.

www.slezskalilie.cz
 MEZINÁRODNÍ
KŘESŤANSKÝ
FESTIVAL
**SLEZSKÁ
LILIE**
 14–16 | 6 | 2019 JSME TU PRO DRUHÉ

14|6 VEČER NADĚJÍ

PŘED KATEDRÁLOU BOŽSKÉHO SPASITELE

Moravská Ostrava

19:00 Family Gospel Ostrava

20:00 Ondřej Brzobohatý

21:00 Timothy | SK

15|6 NOC LILIE

KOSTEL SV. VÁCLAVA | Moravská Ostrava

16:00 Tykráso

17:00 P. Peter Tavel – přednáška

22:30 Večer chval

PŘED KATEDRÁLOU BOŽSKÉHO SPASITELE

Moravská Ostrava

19:00 Hlasoplet

20:15 Josef a jeho úžasný pestrobarevný plášť

Muzikál **Tima Rice** a **Andrewa Lloyda Webbera**

v překladu Michaela Prostějovského a v nastudování souboru operety / muzikálu NDM.

16|6 DEN ANDĚLŮ

PŘED KOSTELEM SV. ANTONÍNA Z PADOVY

Ostrava-Kunčičky

09:30 Didaché

10:30 Mše svatá

13:00 P. Josef Suchár, přednáška I.

14:00 Peter Janků | SK

15:00 P. Josef Suchár, přednáška II.

KOSTEL SV. ANTONÍNA Z PADOVY

Ostrava-Kunčičky

12:00 Faráři na cestách

Leoš Ryška, SDB a Dariusz Sputo

Kompletní festivalový program naleznete na našich stránkách www.slezskalilie.cz

... bude to jedinečné – udělejte si čas!

Díky Noci kostelů vznikly, na Noci kostelů slouží Jak přiblížit, co je to křesťanství?

Už čtyři výstavy z dílny Kamila Jeronýma Dopity z Frýdku putují republikou. První z nich s názvem **České nebe** vznikla v r. 2015 pro Noc kostelů. Když její tvůrce viděli, jaký vyvolává v návštěvnicích zájem, bylo jasné, že se vydali správným směrem. Dnes se již spolu s ostatními výstavami s názvy **Co dalo křesťanství světu**, **Panna Maria a její význam v dějinách lidstva** a **Mše svatá** „podívaly“ do různých koutů nejen naší diecéze.

„V roce 2013 jsme s manželkou chtěli připravit něco pro děti na Noc kostelů. Manželka je výtvarnice, a proto jsme pro ně vymysleli výtvarný program,“ vzpomíná iniciátor výstav, který se hlásí k dominikánské spiritualitě. Řádu teologů a kazatelů.

Po zkušenostech z minulých let a řadě dotazů rodičů, kteří si do výtvarného

koutku „odložili“ své děti, se rozhodli udělat paralelní program pro děti i dospělé. S dětmi vybarvovali a vystřihovali postavičky českých světců a pro dospělé připravili panelovou výstavu na stejné téma. Světcí, jak říká tento autor, jsou osou našich dějin a představují to nejlepší z našeho národa, na co můžeme být hrdí. Proto výstava představila i méně známé osobnosti 20. století, jako například Tomáše Týna nebo Patrika Kuželu. Výstava pak zůstala v bazilice pro poutníky až do října. „Překvapilo mě, jak dlouho lidé u panelů stáli a četli si texty,“ říká s radostí Kamil Jeroným.

V dalším roce se modlil a prosil svatého Dominika o inspiraci na další téma výstavy. Takovou pobídkou mu byl dotaz na Univerzitě třetího věku, kde manželka přednáší Dějiny umění. Jeden zvědavý senior chtěl vědět, „proč si křesťané vybrali za svého šéfa Krista“. Pana Dopitu trápilo, že jako křesťané nedokážeme kvalitně hájit křesťanství a církev. Vzpomněl si na knihu „Jak katolická církev budovala západní civilizaci“ od Thomase Woodse a chtěl dalším dílem poukázat na křesťanství jako na hlavní civilizační fenomén. „Křesťanství tvoří základ naší civilizace, aniž si to uvědomujeme a přijímáme to za samozřejmé. Tak vznikla druhá výstava: **Co dalo křesťanství světu**, která má apologetický (vysvětlující) charakter a snaží se vysvětlit, že vše pozitivní, co považujeme za samozřejmé v naší civilizaci, je odkazem 2000 let kultivování lidstva křesťanstvím,“ zdůrazňuje tento laický dominikán.

Největší protivenství zažívali, když v r. 2017 připravovali k Fatimskému roku expozici **Panna Maria a její význam v dějinách lidstva**. „Téma o Matce Boží

provázelo tolik překážek, že nikdo do poslední chvíle netušil, jestli vůbec a kdy se výstavu podaří dokončit,“ popisuje její vznik autor. Nakonec se stihla na naplánovanou Noc kostelů a vyvolala velký zájem. Lidé se vraceli a dočítali. Nejvíce je zaujaly panely představující Pannu Marii jako Ochránkyni proti islámu a komunismu. A také to, jak lidé spojení v modlitbě růžence a zasvěcení Neposkvrněnému srdci Panny Marie vyprosili mnoho dějinných zvratů, když zlo v různých podobách vítězilo.

Poslední výstavu **Mše svatá** přirovnává Dopita rozsahem a náročností pro všechny její tvůrce k bakalářské práci a zdůrazňuje, že expozice zdaleka netvoří sám, ale snaží se dát dohromady tým lidí, kteří mají k tématu blízko, jako třeba Iveta Sochorová, která se na výstavách nejvíce spolupodílela.

V rámci Noci kostelů je bazilika minor ve Frýdku nejnavštěvovanějším místem v diecézi. Většina z asi 2500 lidí, kteří přicházejí, není zřejmě věřící. Stalo se tradicí, že expozice vždy v chrámu zůstanou až do podzimu, takže je vidí i hodně poutníků.

„Teď je naším úkolem vyrobit stojany pro putující výstavy, protože ty v bazilice, na kterých výstavy bývají nainstalované, jsou nepřenositelné a na jiných místech bývá problém s jejich umístěním,“ rekapituluje tvůrce a dodává: „Radostí je pro mne, když se dozvídám, že výstavu o Panně Marii si nechal vytisknout pán z Krnova, který ji věnoval poutnímu místu na Cvilíně, a tato sada putuje po Opavsku. Nebo poutníci z různých míst projeví zájem o umístění do svých kostelů a také volají s požadavkem tištěné brožury s obsahem výstav.“

I tímto způsobem chce terciář Kamil Jeroným Dopita naplnit svůj podíl na kazatelském povolání dominikánského řádu: „Hlavně, aby to nebylo jen z mé hlavy, ale bylo to požehnané“.

Kde můžete výstavy během Noci kostelů 2019 zhlédnout:

Panna Maria a její význam v dějinách lidstva

– kostel sv. Marka, Ostrava-Heřmanice

Co dalo křesťanství světu

– kostel Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, Český Těšín

Mše svatá

– kostel sv. Filipa a Jakuba, Dobruška

Otevřené chrámy 2019

Útočištěm v dnešní uspěchané a hlučné době může být, stejně jako v dobách minulých při útocích nepřátel, kostel. Přijďte vstoupit do prostoru, kde generace našich předků prožívaly svůj život, kde byli tito naši předkové křtěni a oddáváni, kde se loučili se svými zemřelými, kde se modlili nebo plakali v těžkých dobách. Otevřené chrámy vás zvou...

Během uplynulých dvou let mohlo v rámci projektu Otevřené chrámy již více než 300 000 návštěvníků od května do října vstoupit do kostelů i v době mimo bohoslužby, kde jim byli navíc k dispozici průvodci. Velkou měrou se o to zasloužil první náměstek hejtmána pro kulturu a památkovou péči Mgr. et Mgr. Lukáš Curylo.

Stál jste u zrodu projektu Otevřené chrámy a inicioval finanční partnerství Moravskoslezského kraje, který je dnes jeho nejvýznamnějším sponzorem. Jak to všechno začalo?

Všechno to začalo již před několika lety, když jsem byl v krajském zastupitelstvu ještě v roli opozičního zastupitele. Tehdy jsem tento projekt obdivoval v sousedních krajích a bylo mi líto, že nic podobného u nás není. Po volbách v roce 2016, kdy jsem byl zvolen náměstkem hejtmána pro kulturu, mě oslovili lidé z Biskupství ostravsko-opavského, jestli po vzoru jiných krajů nechceme tento projekt spolufinancovat a rozjet i v našem kraji (naší diecézi). Tento zájem mě velmi potěšil a ještě na konci listopadu 2016 jsme se spolu sešli nad možnostmi financování a rozsahem zpřístupňovaných kostelů. Dohoda byla rychlá a já jsem tuto podporu vzápětí navrhl za-

řadit již do rozpočtu na rok 2017. Díky Bohu se to podařilo.

Důležitým pilířem projektu jsou vyskolení průvodci, kteří jsou návštěvníkům k dispozici v každém z kostelů. Jak vnímáte jejich roli v tomto projektu?

Role průvodců je v tomto projektu stejně důležitá a oproti dříve zpřístupněným některým kostelům i zcela novým prvkem. Průvodci jsou odborně vyskoleni a velmi často také navštěvují daný kostel v roli místních farníků. Dovedou tedy hovořit nejen o historii kostela či uměleckých zajímavostech, ale jsou schopni vydat svědectví i o životě dané farnosti, o jejích aktivitách nebo jen tak si popovídat o duchovním životě člověka či činnosti církve. Osobně mám zkušenost s provázením návštěvníků v našem kostele sv. Mikuláše v Ostravě-Porubě v rámci Nocí kostelů. I když primárně hovořím o historii kostela, většinou se nevyhneme rozmluvě i o roli církve v dnešní společnosti. Velmi často návštěvníci hovoří také o vlastních zkušenostech s daným kostelem, o svém křtu, prvním svatém přijímání či svatbě. Výjimkou nebývá ani vzpomínka na jejich mládí. Domnívám se, že právě tato interakce mezi návštěvníkem a průvodcem tento projekt polidštuje a činí ho pro lidi tak atraktivním.

Novinky Otevřených chrámů 2019

■ Nově zařazenými kostely jsou letos například kostel Panny Marie Sněžné v Rudě u Rýmařova, nad kterým se mimo jiné „rozhlíží“ do kraje jednotlivá zastavení unikátní barokní křížové cesty. Další novinkou je, že pokud se vydáte na Osoblažsko, můžete v rámci Otevřených chrámů navštívit hned dvě sakrální stavby – kostel sv. Martina v Bohušově a kostel sv. Michaela Archanděla v Hrozové, který skrývá mimořádně cenné středověké nástěnné malby z konce 13. století. Letos bude také díky projektu rozšířeno otevření kaple sv. Cyrila a Metoděje na Radhošti, která je velmi známou dominantou Beskyd.

■ Naopak nebude otevřená opavská konkatedrála Nanebevzetí Panny Marie, kde nyní začíná rozsáhlá rekonstrukce, a ze stejného důvodu zůstane zavřený i fulnecký kostel Nejsvětější Trojice s gotickou křížovou chodbou.

■ Letošní ročník Otevřených chrámů započne odhalením nově restaurovaného gotického obrazu Těrlické madozny s nevšedním příběhem, a to v kostele sv. Václava v centru Ostravy, kde bude po celou dobu projektu vystavený.

■ Návštěvník každého z Otevřených chrámů bude mít možnost získat razítko na speciální kartu, kterou letos poprvé obdrží o Nocí kostelů v přihlášených objektech.

Aktuální informace najdete zde:
www.doo.cz/otevrenechramy

Zajímavé tipy pro Noc kostelů

Programy pro děti

Chcete se vydat na Noc kostelů s dětmi? Nabízíme vám několik zajímavých aktivit, na kterých se děti určitě nudit nebudou:

■ V **modlitebně Církve bratrské ve Výměniku ve městě Frýdek-Místek** připravili od 16.00 do 18.00 hodin v Janáčkově parku herní, veselé a poučné odpoledne pro děti.

■ Půlnoční schovávání na farní zahradě u **kostela sv. Matouše v Hati** ukončí program pro děti a mládež, na kterém mohou plnit kvízy týkající se liturgického roku a namalovat obrázek pro děti z Paraguaye.

■ Děti v **Hodslavicích v kostele ČCE** zahrají od 19.00 hodin dětem, mládeži i dospělým divadelní představení s písničkami, inspirované knihou Jana Karafiáta Broučci.

■ Ve **Sviadnově** vyhlásili zdejší farníci ve spolupráci s Obecní knihovnou výtvarnou soutěž o ceny pro žáky místní základní a mateřské školy na téma „Vitráž kostelního okna“. Během Noci kostelů se uskuteční slavnostní vyhlášení výsledků a předání odměn vítězům. Již v pátek dopoledne si žáci těchto škol prohlédnou kostel i kůr s varhanami a mohou si vyluštit zábavný kvíz o kostele.

■ Teatr Víti Marčíka zahraje v **kostele Božího Těla v Jablunkově** od 16.00 hodin divadlo nejen pro děti „Sněhurka a sedm trpaslíků“.

■ V **kostele Neposkvrněného početí Panny Marie v Ostravě-Prívově** budou pro děti připraveny chvály (písne a modlitby) a další zajímavý program, zaměřený na poznávání kostela i věcí v něm. Odpoledne se program pro děti odehraje kolem kostela a večer v kostele. Před samotnou Nocí kostelů jsou zvány na dopolední program místní školy.

■ V **kostele Jana Křtitele ve Staré Vsi nad Ondřejnicí** letos zvou děti na připravenou dílničku, kde si samy nebo s rodiči mohou dle předlohy vyrobit různé předměty, které si pak vezmou domů.

■ Program pro děti „Poznej slatinský kostel“ bude probíhat mezi 18. a 20. hodinou na faře u **kostela Nanebevzetí Panny Marie ve Slatině u Bílovce**. Pro děti bude mj. přichystáno několik stanovišť, na nichž budou plnit různé úkoly. Za každý splněný úkol dostanou obrázek části kostela. Po projití všech stanovišť a získání všech obrázků si z nich vytvoří vlastní kostel – hotové dílo si odnášejí domů.

Divadelní představení

■ Divadelní vystoupení „Čtvrtý král“ si připravily od 19.45 hodin ve **Frenštátě pod Radhoštěm v kostele sv. Martina** děti a mládež z misijního klubka.

■ „Zraněný pastýř“ je název divadelní hry, kterou nastudovali mládež a dospělí pod vedením P. Dominika Partyky, OSPPE, v **kostele Neposkvrněného početí Panny**

Marie v Ostravě-Prívově. Další divadlo, v němž účinkují děti, mají připravené sestry Misionářky Lásky.

Přednášky

■ Přednášku pedagožky-historičky doc. PhDr. Andrey Pokludové, PhD., s názvem „Střípky z minulosti hřbitova“ si mohou zájemci vyslechnout ve **Sviadnově v kostele sv. Jana Nepomuckého** ve 20.00 hodin.

■ Součástí programu Noci kostelů v **Hati** je od 19.15 hodin také svědectví sestry z misíí v Paraguayi.

■ Odbornou přednášku na téma „Sametová revoluce a církev“ si nenechte ujít od 18.30 hodin v **kostele sv. Anny v Havířově**.

■ Součástí programu pro dospělé bude ve **Slatině u Bílovce** také přednáška na nepříliš známé téma „O proměnách situace církve na Bílovecku (a části Opavska) v letech 1945–1989. Od 18.30 hodin bude na toto téma v kostele Nanebevzetí Panny Marie .hovořit Mgr. Jan Fryčka. Přednášku bude doplňovat také projekce zajímavosti z dobových archivních dokumentů.“

Koncerty

■ Chránový prostor **kostela sv. Filipa a Jakuba v Dobručicích** vyplní v 19.00 hodin hudbou místních dětí (zpěv, housle, trubka, violoncello, varhany) a místní chránový sbor FILIA se sbormistryní Karlou Zouharovou. V 19.45 hodin zájemce krátce seznámí s varhanami, na něž si pak budou moci zahrát ze svých vlastních not, které si přinesou.

■ Tóny králóvského nástroje s houslemi zazní od 20.00 hodin v **kostele sv. Anny v Havířově**. Na varhany bude preludovat Petr Venglář a na housle zahraje Adéla Pilářková.

■ Staré písne s příběhem, které se zpívají dodnes, uslyší posluchači v **modlitebně Apoštolské církve v Kopřivnici**. Od 18.45 hodin zazní také vyprávění o jejich autorech i zajímavých událostech jejich vzniku.

■ Koncert folkového rodinného tria Marian & ÚLETY z Velkých Bílovic se uskuteční od 20.00 hodin v **kostele ČCE v Hodslavicích**. Zájemci si mohou poslechnout křesťanský laděné písne proložené mluveným slovem.

Výstavy

■ **Bazilika Navštívení Panny Marie ve Frýdku** v tomto roce slaví 260 let od posvěcení a 20 let od povýšení na baziliku minor. K těmto oslavám bude zahájena v rámci Noci kostelů mimořádná výstava o historii baziliky. Úvodní slovo k ní v 18.15 hodin pronese autor výstavy PhDr. David Pindur, Ph.D.

■ V **kostele Narození Panny Marie v Oldřišově** si návštěvník bude moci prohlédnout výstavu věcí z lednového Světového setkání mládeže v Panamě. K vidění bude ornát z nedělní mše svaté s papežem Františkem, trička, batoh, růžence, knížky používané při programu ve farnosti Pražského Jezulátka v Buena Vista během prvního týdne pobytu a potom ve farnosti Panama – část Paraíso během druhého týdne pobytu.

Začtete se do Katolického týdeníku

Proč slavíme Velikonoce a Vánoce? Jaké to je být pokřtěný? Je Bůh spíše soudce, nebo milující otec? A proč jde někdo do kláštera? Jak pečovat o vztahy v rodině, mezi manžely i mezi generacemi? Nebo jak vést dialog v rozdělené společnosti? Jak se zbavit exekucí? Jak být nablízku nemocnému či umírajícímu?

Katolický týdeník doprovází věřící u nás už sedm deseti let. Najdete v něm domácí i světové aktuality z křesťanského pohledu, duchovní články, komentáře, kulturu, inspirativní rozhovory, dvoustranu pro rodiny a témata rozebraná do hloubky. Začtete se na zkoušku. O tři vydání ZDARMA si můžete napsat na email: sekretariat@katyd.cz.

Společenství VSTAŇ A CHOĎ zve na letní duchovní obnovu

VSTAŇ A CHOĎ vytváří zázemí pro setkávání mladých křesťanů či hledajících, kteří jsou jezdicí (na vozíku) i chodící. Je výjimečné vzájemnou službou, podporou, inspirací, obohacováním, propojováním světů. Vrcholem celoroční činnosti je duchovní obnova 19.–25. srpna v Sedlístích. Jednou měsíčně se společenství schází na faře v Ostravě-Třebovicích, kde můžete také v rámci Noci kostelů zhlédnout malou expozici o životě společenství. Jednou z aktivit je podpora zapojení lidí jezdicích do života farního společenství. Na stránkách www.vstanachod.cz najdete více informací a krátká videa.

Centrum pro rodinu a sociální péči v Ostravě

Podporuje manželství, rodinu a mezilidské vztahy na základě křesťanských hodnot, a to prostřednictvím dvou středisek: Středisko RODINA a Středisko VÝZVA.

Středisko RODINA nabízí především preventivní programy na podporu vztahů mezi manželi, mezi rodiči a dětmi (např. Kurz efektivního rodičovství, Manželské večery, Manželská setkání, kurz Cesta efektivní komunikace), doprovází pěstounské rodiny, nabízí psychologické poradenství, rodinné konzultace a mediaci, aktivity pro seniory...

Středisko VÝZVA nabízí dětem a mladým lidem se zdravotním postižením a jejich pečujícím rodinám tyto sociální služby: osobní asistenci OASA, odborné sociální poradenství RODINNÝ PRŮVODCE, odlehčovací službu RESPIT, integrační klub BRÁNA, Rehabilitační asistenci a Půjčovnu pomůcek.

AKTUÁLNĚ ZVEME:

- 28. 5. Diecézní setkání seniorů**, Ostrava
- 31. 5. – 2. 6. Víkend pro ženy s biblickými židovskými tanci**, Český Těšín
- 5. 6. Tematické setkání pro pečující** – Drátování šperků a spon do vlasů, Ostrava
- 15. 6. Seminář o plánování (ne)otěhotnění**, Ostrava
- 13.–20. 7. Škola rodinných a rodičovských kompetencí** – Manželská setkání, Velehrad
- 28. 8. – 1. 9. Víkend pro otce se synem**, Skalka – Slovensko
- 12.–15. 9. Víkend pro otce s dcerou**, Rodinkovo – Slovensko
- 5. 10. Než do toho vletíš** (pro mladé lidi v době chození), Ostrava
- Od 17. 10. Manželské večery** (osm večerů), Ostrava
- 19. 10., 16. 11., 7. 12. Podrobný kurz o člověku, lásce a manželství** (tři setkání), Ostrava

Bližší informace www.prorodiny.cz nebo 734 435 135. Pokud se vám naše prorodinné programy líbí a rádi byste je podpořili, můžete zaslat SMS ve tvaru DMS PRORODINY 30 nebo 60 nebo 90 na číslo 87777 či finanční dar na č.ú.: 1660723399/0800. DĚKUJEME!

Jak jsem se narodila

Pamatujete si na to, jak jste se narodili? To asi nikdo, že? Ale co kdybych vám řekla, že já jsem to zažila – narodila jsem se a byla jsem myslí při tom. Je krásné cítit se čistá a být si vědoma lásky okolo i uvnitř sebe. Samozřejmě, každý z nás byl u svého narození fyzického. Avšak v plném vědomí zažít své zrození duchovní a navíc v komunitu společenství, to je něco, z čeho budete čerpat po celý svůj život. Já jsem to zažila! Díky Bohu! :)

Této velké radosti a zásadní události předcházela poměrně dlouhý čas asi dvou let, který byl naplněn pravidelnými přípravami schůzkami s otcem děkanem na místecké faře. Díky němu jsem našla větší hloubku, smysl a bližší souvislosti. Vysvětloval nám nejen některé pasáže z Bible, ale i pravidla církve a obřady. Během tohoto období takzvaného katechumenátu mě hodně podporovali (úžasná!) budoucí kmotra, můj muž a přátelé.

Ale tomu všemu předcházelo to nejdůležitější. Bylo to vědomé a silné ROZHODNUTÍ, že si z celého srdce přeji patřit (k) Bohu. Jak se to stalo? V noci. Nemohla jsem spát a přemýšlela jsem. Mimo jiné také o Bibli, kterou jsem držela v rukou, než jsem zhasla lampičku a popřáli jsme si s manželem dobrou noc. Určitě uběhlo několik desítek minut, možná hodina, než mě zalil nepředstavitelný pocit bezpečí, světla a tepla. Rozbušilo se mi srdce radostí. Věděla jsem, že je kolem půlnoci, a tak jsem váhala, jestli manžela vzbudit. Nako-

nec mě vlna euforie donutila s ním zacloumat: „Peti, já se nechám pokřtít.“ V tu chvíli byl vzhůru, radostně mě objal a pak jsme si ještě dlouho povídali. Vzala jsem si totiž věřícího muže, který doufal, že jednou najdu svůj vztah k Bohu i já. Ráno radostnou novinu volal svým přátelům, aby měli taky radost.

Radost plodí zase jen radost, stejně tak láska, pokud je upřímná. S tímto mám zkušenost celý život. Bibli jsem vzala do ruky především kvůli manželovi. Vzala jsem si katolíka, svatbu jsme měli v kostele. Milovala jsem jej natolik, že jsem se přirozeně snažila jej ještě více poznat a mimo jiné pochopit, co je pro něj ve víře tak důležité, radostné i bolestné... Začala jsem s ním chodit na nedělní mše, občas jsem si přečetla nějaký verš z Bible. Zpočátku jsme chodili na mši nepravidelně, později se stala tato nedělní událost naší další společnou aktivitou. Naš vztah to obohatilo a posunulo dále.

Ale základ k víře mi dala především má kamarádka ze základní školy. Aniž by to věděla, dodnes si pamatuju, jak mě o jedné přestávce naučila „Otčenáš“ a jak mě vzala párkrát s sebou zpívat do scholy. Pamatuju si ten překvapený výraz mojí maminky, když jsem jí řekla, že jdu v neděli zpívat do kostela. „Ty? Proč? My přece do kostela nechodíme.“ Tehdy to bylo kvůli přátelství a kvůli tomu, že mi bylo mezi

těmi lidmi dobře, i když jsem se vůbec neorientovala v pravidlech a ritech při mši svaté. Naštěstí je to Pánu Ježíši jedno. Tomu jde především o srdce. Bez nátlaku si počkal, až k Němu dojdou.

Nyní, i téměř devět let po svém křtu, se snažím prohlubovat svůj vztah s Bohem – pracovat na našem přátelství a důvěře. Stále vnímám velkou aktivní podporu své kmotry, manžela i přátel ze společenství. Současně vidím velký smysl ve SDÍLENÍ VÍRY mezi svými přáteli a hlavně v mé rodině. Obě mé dcery mě inspirovaly k tomu, že jsem iniciovala dětský program při nedělních mších svatých v Paskově. Mám z tohoto aktuálního poslání velkou radost. Především když vidím, jak lze přirozeně a citlivě sdílet lásku k Pánu Ježíši. Tuto chuť a vůli vidím i u mnohých dobrovolníků, kteří připravují program a aktivně se zapojují při pořádání Noci kostelů. Tímto děkuji za jejich obětavost a kreativitu, kterou projevují při tvorbě programu pro nás, návštěvníky.

Pavla

(svobodně) Nezávazně o Bohu a o křesťanství

Chceš se dozvědět něco více o křesťanství?

Přemýšlíš o smyslu života?

Potřebuješ pomoc s problémy?

Máš otázky?

(ne)Zajímá tě Bůh?

(ne)Četl jsi Bibli?

Nechodíš do kostela?

(ne)Štve tě církev?

O tom všem i mnohém jiném jsou kurzy Alfa. Přicházejí do nich lidé, kteří si kladou otázky, jestli Bůh existuje, kdo je Ježíš Kristus, co nám říká Bible, jestli není víra v dnešním světě zbytečná apod. Přicházejí ti, kteří Boha teprve hledají anebo znovuobjevují ve svém životě.

Naše první setkání s kurzy Alfa se odehrálo asi před 10 lety. Našli jsme v nich nové přátele, zažili krásnou atmosféru a prohlou-

bili naši víru. Kurz Alfa nás oslovil natolik, že své prožitky a zkušenosti využíváme v jejich organizování. Vnímáme, že kurzy pomáhají odpovědět lidem na otázky, které nosí v sobě a na které nenacházejí odpovědi. Také se tam mnozí lidé dokážou osvobodit

od svých předpokladů vůči církvi a Bohu a umí lépe a radostněji prožívat svůj život.

Manželé Wawreczkovi z Vendryně

Setkání jsou zábavná, společenská a nikdo na nikoho nevyvíjí jakýkoliv nátlak. Během patnácti schůzek se účastníci zamýšlejí nad základními otázkami křesťanské víry. Začíná se společným jídlem, pokračuje se povídáním na předem dané téma a pak nastává prostor, kde je možné hovořit o všem, co koho zajímá. Setkání se odehrávají v hezkém prostředí a k účastníkům se přistupuje jako k vzácným hostům. Nefunguje zde model učitel–žák, ale spíše hostitel–host.

Jste srdečně zváni na Kurz Alfa pro mládež do Římskokatolické farnosti Bílovec (Slezské náměstí 28, Bílovec 743 01), který začíná v pátek **4. října 2019 v 19.00.**
Kontakt: email: rkf.bilovec@doo.cz, telefon: 732 466 176, www.kurzylfa.cz

Překrásné, čisté, kvalitní a neskutečně příjemné ubytování a moc milá paní domácí. Nic není problém, vše s úsměvy. Rozhodně doporučujeme a rozhodně se budeme vracet. Děkuje!!! Kačka.

Takové hodnocení na facebooku by potěšilo každého. Přebudovaná fara na penzion Johannes nabízí relax a odpočinek v nádherné přírodě. Penzion Johannes ve Staré Vsi u Rýmařova se hostům otevřel před necelým rokem a za tu dobu si získává srdce návštěvníků. Jeho kapacita se postupně zaplňuje, přijíždějí rodiny i celé skupiny a vzkazují: *Chtěl bych Vám moc poděkovat za opravdu nádherné ubytování u Vás v penzionu. Děti i my dospělí jsme byli úplně unešení citlivou rekonstrukcí budovy i celým zázemím a prostorem. Chtěl bych představit penzion i dalším známým z našeho společenství rodin. Zaplnili bychom jeho celou kapacitu.* David Brtník.

„Návštěvníky hledající sportovní vyžití v zimě potěšila blízkost Jesenické magistrály a jejích upravovaných běžkařských stop,“ vysvětluje Pavlína Pěkníková, která má na starosti ubytovací zařízení, a dodává:

Klid, odpočinek a nádhernou přírodu. To vše nabízejí bývalé fary

„Ty, co mají rádi spíše historii, můžeme pozvat na janovický zámek nebo do nedalekého Muzea Rýmařovska.“

Ale v penzionu Johannes pokračují v práci. Na jaře plánují úpravu zahrady, kam kromě jiného také přibudou nové herní prvky pro děti, které se budou moci bavit

fotbálek. **Ale zejména oceňují příjemné jednání paní správcové.** Byla radost zde pobýt. Doporučuji všem.

Buduje se i v Rudě u Rýmařova

„Podobnou cestou chceme jít i v případě dalšího penzionu v Rudě u Rýmařova, který vzniká také z bývalé fary,“ nastiňuje manažerka ubytování. Plánovaná kapacita pro ubytování je 20 osob. K dispozici bude kuchyň, jídelna, společenská místnost, 4 pokoje, kolárna, lyžařna, zahrada. *„Penzion se nachází na klidném místě nezasazeném turistickým ruchem, v bezprostřední blízkosti národní kulturní památky kostela Panny Marie Sněžné s křížovou cestou z poloviny 18. století,“* zve již nyní Pěkníková skupiny rodin, mládeže, ale i seniorů. Pokud se vše podaří podle plánu, v červenci přivítá penzion první návštěvníky. Předpokládá se, že nebudou pouze z našeho regionu, ale přijedou i turisté z dobře dostupného Olomouckého kraje.

v bezpečném uzavřeném pozemku penzionu. Ale bylo by to marné, kdyby se tu lidé necítili příjemně. Snad v každém hodnocení se objevuje zmínka o paní správcové: *Citlivá rekonstrukce, příjemné a vkusné prostředí. Vše oku lahodící. Úžasný*

Kontakt: **Mgr. Pavlína Pěkníková**

Manažerka ubytovacích zařízení
Biskupství ostravsko-opavské
mobil: +420 731 625 715
e-mail: ppeknicova@doo.cz
www.cirkevnuturistika.cz

Putovní výstavu o P. Richardu Henkesovi, SAC, připravilo Ostravsko-opavské biskupství. P. Henkes, kněz a řeholník řádu pallotínů, zemřel jako mučedník lásky v koncentračním táboře v Dachau při ošetřování nemocných nakažených tyfem.

Výstava mapuje na čtyřech panelech život P. Henkese od jeho dětství a mládí v Ruppachu / Westerwaldu přes studia v Schönstattu a v Limburgu a jeho kněžské působení v Ketři, Branicích a Strahovicích až po mučednickou smrt 22. února 1945 v Dachau.

Výstava se představí návštěvníkům Noci kostelů v katedrále Božského Spasitele, kde ji můžete vidět do 23. 6. 2019. Poté bude putovat po diecézi.

Do kostela sv. Anny na Annabergu vyveze zájemce autobus

v 18.00, 19.00 a 20.00 hodin od městského úřadu v Andělské Hoře. Kostel bude otevřen od 18.00 do 21.00 hodin.

Na koncerty duchovní hudby

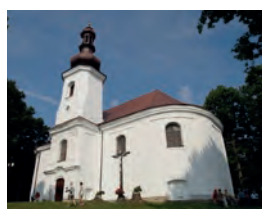
zvou návštěvníky v 18.00 hodin do kostela sv. Jana Křtitele v Rudné pod Pradědem a do kostela sv. Michaela Archanděla ve Světlé Hoře - Dětrichovicích.

Okres Bruntál

**kostel
sv. Michaela
Archanděla**

Vrbno pod Pradědem,
nám. Sv. Michala
18.00–22.00

**kostel
sv. Anny
(Annaberg)**

Andělská Hora
18.00–21.00

**kostel
sv. Michaela
Archanděla**

Světlá Hora-Dětrichovice
18.00–20.00

**kostel sv. Barbory
a Kateřiny**

Světlá Hora
18.00–20.00

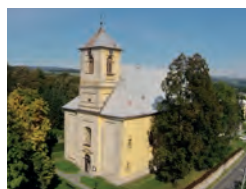
**kostel
Nejsvětější Trojice**

Malá Morávka
19.00–21.00

**kostel
sv. Jakuba st.**

Dolní Moravice
19.00–21.00

**kostel sv. Jana
Křtitele**

Rudná pod Pradědem
18.00–20.00

**kostel
ČCE**

Krnov,
Husovo nám.
19.00–22.00

**kostel
sv. Martina**

Krnov,
nám. Osvobození
19.00–23.00

**kostel
sv. Rocha**

Petrovice
18.00–20.00

**kostel
sv. Benedikta**

Krnov-Kostelec,
Bruntálská 1240
18.00–22.00

**kostel
sv. Jiří**

Lomnice
18.00–21.00

**modlitebna
Církve bratrské**

Bruntál,
Zámecké náměstí 2/8
18.00–22.00

Okres Frýdek-Místek

**bazilika Navštívení
Panny Marie
ve Frýdku**

Frýdek-Místek,
Mariánské nám.
18.00–24.00

kostel sv. Vavřince

Paskov, Místecká 193
17.00–22.30

kostel sv. Jiří

Brušperk
18.00–23.00

**kostel Nalezení
svatého Kříže**

Staříč
18.00–24.00

**kostel sv. Jana
Nepomuckého**

Sviadnov, Na Drahách
17.00–21.00

**kostel sv. Šimona
a Judy**

Frýdek-Místek – Lískovec
18.00–24.00

**modlitebna
Církve bratrské
ve Výměníku**

Frýdek-Místek, V. Talicha 2266
16.00–24.00

**kostel Všech svatých
v Místku**

Frýdek-Místek, Frýdlantská
18.00–24.00

kostel sv. Josefa

Staré Město, Jamnická
18.00–24.00

kostel sv. Jiří

Dobrá
17.00–22.00

evangelický kostel

Frýdek-Místek, Husova 377
18.00–24.00

**kostel sv. Jošta
ve Frýdku**

Frýdek-Místek, T. G. Masaryka
18.00–22.00

**evangelický kostel
SCEAV**

Třanovice, Třanovice 91
18.00–22.00

modlitebna CASD

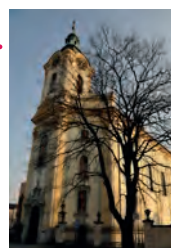
Frýdek-Místek, Slezská 1982
18.00–24.00

**kostel sv. Jana Křtitele
ve Frýdku**

Frýdek-Místek, Farní
18.00–24.00

**kostel sv. Jakuba
v Místku**

Frýdek-Místek,
Farní nám.
18.00–24.00

**kostel
sv. Jana a Pavla
v Místku**

Frýdek-Místek, Janáčkova
18.00–24.00

**evangelický
kostel**

Návsi, Dlouhá 48
10.00–22.00

evangelický kostel

Komorní Lhotka,
Komorní Lhotka 154
18.00–23.00

kostel Božího Těla

Jablunkov, Nádražní
16.00–24.00

**kostel sv. Filipa
a Jakuba**

Dobratice
17.30–22.00

V Brušperku otevrou pět kapliček

V rámci 750. výročí založení města bude veřejnosti zpřístupněno od 16.00 do 20.00 hodin pět vybraných brušperských kapliček. Program v kostele sv. Jiří začne v 18.00 hodin mší svatou, po ní vystoupí žáci ZUŠ Jožky Matěje. Na téma „Sakrální stavby na území města Brušperku“ bude v 19.30 hodin přednášet Mgr. et Mgr. Petr Juřák. Celý večer si po prohlídce kostela a kapliček může návštěvník na farní zahradě podískovat a pochutnat si na domácím guláši a koláčích. Přítomní si mohou také prohlédnout výstavu liturgických předmětů, zvony a kostelní věž.

Cyril a Metoděj zvou do Českého Těšína na oslavy

Zástupci všech církví a organizací jimi zřizovaných zasedli spolu s vedením města Český Těšín k jednomu stolu a již potřetí připravují program na svátek Cyrila a Metoděje. Odpoledne 5. 7. 2019 si od 15.00 hodin v parku A. Sikory užijí celé rodiny.

„Akce zmobilizovala křesťany z různých církví v Českém Těšíně k tomu, aby nabídli široké veřejnosti něco z toho, co dělají (nejen) pro děti a mládež zpravidla v komornějším prostředí,“ udává pastor Slezské církve evangelické, a. v., Martin Piętak a pokračuje: „Ukázalo se, že umíme nabídnout hodně pestrý a kvalitní program. Vznikl také prostor pro zapojení nových lidí do služby. Všichni se spolu učíme otevřeně sdílet evangelium s různými lidmi v neformálním prostředí. Učíme se sloužit městu. A děláme to všichni zdarma, což všimaví pozorovatelé a organizátoři zvyklí na komerční akce už také dokázali s uznáním ocenit.“ Právě živá ekumenická spolupráce v Českém Těšíně funguje několik let, a proto se nebáli společně se pustit i do tak náročných příprav.

Program v minulých letech byl bohatý. Děti si mohly zahrát nápadité hry a soutěže, bojovat v aréně s kladivy, vylézt na horu K2, vyzkoušet si aquazorbing i skákací hrad. Ty starší pokořily malé lanové centrum, projely se s autíčky na dálkové ovládání nebo řídily drony. Bylo pro ně také připraveno tvoření s Johankou a mnohé navštívily interaktivní výstavu s úkoly o Cyrilu a Metodějovi. Zkrátka nepřišli ani dospělí. Ty nejvíce zajímaly programy týkající se zdraví. A do toho se na pódiu střídaly kapely.

Místostarosta Vít Slováček doplňuje, že organizátoři nechtějí předložit zábavu jen o pivu a párku, ale ukázat i hluboký historický přesah svátku. Podobně o tom hovoří i její účastník Martin Podžorný: „Díky programu, např. tematickým před-

náškám, si mohli lidé lépe uvědomit, že příchod obou světců měl přínos nejen duchovní, ale i lidský. Znamenal konec pohanství a barbarství a naše země tak vstoupila mezi státy tvořící civilizaci založenou na úctě k člověku.“

Aby se slavnost vydařila, znamená to více než půlroční chystání, setkávání se představitelů církví a organizací a hledání možností, jak program vystavět. Místní farář P. Jan Svoboda hovoří ještě o jedné důležité stránce: „Příprava oslavy svátku Cyrila a Metoděje přispěla k tomu, že jsme

se mohli osobně lépe poznat na lidské rovině. Díky vzájemnému porozumění a přijetí tak spolupracujeme už se samozřejmostí a spolupráce se prohlubuje i na dalších rovinách.“ Místostarosta věří, že zkušenosti z minulých let zase akci vylepší.

(jap)

Tipy pro Noc kostelů

Nakouknout do skříně s ozdobnými ornáty a pluviály může návštěvník ve farnosti Ostrava-Hrabůvka

V kostele Panny Marie, Královny posvátného růžence, se koná v 19.20 hodin Módní přehlídka, na které přítomní uvidí kostelní módu v průběhu liturgického roku, seznámí se se symbolikou, vývojem a také barevným rozlišením bohoslužebných oděvů. Také jim budou přiblíženy liturgické předměty a knihy používané během církevního roku.

Pro děti a mládež bude v průběhu celé Noci kostelů připravena Andělská dílna, na které si vyrobí anděla. V okolí kostela pro ně skauti připravili hry a zábavu pod širým nebem.

Ve Staré Vsi nad Ondřejnicí

připravili v kostele sv. Jana Křtitele pro všechny věkové kategorie soutěže s odměnou. Kromě výstupu na věž kostela se návštěvníci budou moci podívat i do krypty. Večer bude věnovaný hudbě – zazpívá chrámový sbor a zahrají místní hudebníci.

Starý Bohumín

Ve Starém Bohumíně v kostele Narození Panny Marie zpřístupní veškeré části kostela, včetně muzea nacházejícího se v podkrovních prostorech střechy kostela a vyhlídky z kostelní věže.

Český Těšín

Šábesový večer začíná v 18.00 hodin v kostele Luterské evangelické církve, a. v., v Českém Těšíně. Od 19.30 hodin bude probíhat evangelizační program – Bible v souvislosti se službou uzdravování, který bude zakončen modlitbou za nemocné.

Vejděte... Je tady „Česká Pisa“

Poprvé bude v rámci Noci kostelů otevřený kostel sv. Petra z Alkantar v Karvině, který byl zařazen do České knihy rekordů a kuriozit jako nejšikmější kostel v Česku.

Okres Jeseník

kostel sv. Petra a Pavla

Bernartice u Javorníku
18.00–20.00

kostel sv. Františka

Vidnava, Hrdinů
17.00–24.00

kostel sv. Kateřiny

Vidnava, Kostelní
17.00–24.00

kostel Božího Těla

Stará Červená Voda
18.00–20.00

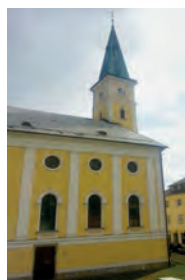
kostel sv. Jáchyma

Kobylá nad Vidnavkou
17.00–19.00

kostel Jména Panny Marie

Černá Voda
16.00–19.00

kostel Nanebevzetí Panny Marie

Jeseník, Kostelní
18.00–22.00

modlitebna Křesťanského společenství Jeseník

Jeseník, Husova 2
17.00–21.00

kostel Českobratrské církve evangelické

Jeseník, Bezručova 7/41
18.00–22.00

Z jednoho obrazu dvě umělecká díla

Když se restaurátorka Romana Balcarová pustila do obnovy barokního obrazu Panny Marie ustavičné pomoci z kostela sv. Vavřince v Těrlicku-Kostelci, netušila, že ji čeká velké překvapení. Pod textiliemi, papírovými a kovovými ozdobami objevila s pomocí rentgenového snímání a dalšími provedenými průzkumy souvislou vrstvu vysoce kvalitní, pozdně gotické deskové malby Korunování Panny Marie. Kromě textilních doplňků byla původní gotická malba překryta vrstvou zlacení a dvěma vrstvami maleb tváří Matky a Dítěte. Jedna byla datována do období baroka a druhá pocházela z 19. století.

Díky objevu vysoce kvalitní středověké malby bylo nutné kompletně změnit přístup k restaurování díla. „Po odstrojení obrazu bylo nutné přepracovat koncepci restaurování díla a způsob prezentace díla,“ uvádí Andrea Stanieková z Národního památkového ústavu a pokračuje: „Stav částí dřevěných desek, na nichž

je obraz namalován, byl velmi špatný. Díky způsobu uchycení doplňků z kovu, textilu a papíru pomocí hustě zabítených drobných hřebíčků přímo do dřevěných desek se rozhodlo, že restaurátoři nejprve vytvoří přesnou kopii současné podoby obrazu s použitím originálních ozdob a ve druhé fázi zrestaurují pozdně gotickou deskovou malbu.“ Z jednoho obrazu tak vznikla dvě umělecká díla – gotická Madona a obraz Panny Marie podle malby z 19. století s použitím všech originálních pozdějších doplňků z původ-

ního obrazu. Obraz Panny Marie už se vrátil na své původní místo do Těrlicka a gotická Madona datovaná kolem roku 1500 je nyní poprvé představena veřejnosti.

Vystavovaný pozdně gotický obraz polopostavy Madony s korunou na hlavě a Ježíškem na ruce je ikonograficky nejbližší typu Madony, Královny nebes. Oblečený Ježíšek drží v jedné ruce knihu – připomínku evangelia, v druhé ruce lilii – symbol nevinosti. Madona má v ruce stonek se sedmi květy lilii, symbolizujícími snad sedm radostí a sedm bolestí Panny Marie. Andělé po stranách koruny a ve středu koruny drží jednou rukou hřeb, druhou rukou korunu. Hřeb, symbol Kristova umučení, jsou připomínkou budoucího osudu dítěte.

Unikátní gotická malba Těrlické madony je po několika staletích k vidění v ostravském kostele sv. Václava. Gotický obraz na dřevěných deskách je zde vystaven od začátku května do konce října v rámci projektu Otevřené chrámy a bude jej možné zhlédnout i během Noci kostelů.

Na jediný ikonostas v Ostravě se lidé mohou podívat v rámci Noci kostelů do pravoslavné kaple sv. Andělů strážných

Ikonostas je stěna, která v pravoslavných chrámech odděluje presbytář (prostor vyhrazený kněžím) od chrámové lodi. Jsou na něm umístěny obrazy (ikony) a má troje dveře. Dveře uprostřed ikonostasu se nazývají královské dveře a ty po stranách pak tzv. diákonské (jáhenské) dveře.

Podle církevního historika Eusebia nechal presbytář od chrámové lodě oddělit již císař Konstantin Veliký, aby do něj nevcházely nepovolané osoby. Původně se jednalo o nízkou přepážku. Ta začala být zdobena svatými obrazy (ikonami) a později k ní přibýly sloupy, aby ji zřetelně členily. Sloupy pak byly spojeny příčným břevnem, a tak vznikla kostra ikonostasu.

Během staletí ikonostas měnil svoji podobu a jeho vzhled byl čím dál bohatší. Ty dnešní se mohou lišit nejen tvarem a dekorací, ale i počtem řad ikon.

Ikonostas v kapli sv. Andělů strážných byl pořízen v listopadu roku 2007 a do léta následujícího roku byl postupně opatřen ručně malovanými, nebo jak se říká v pravoslavném prostředí, psanými ikonami. Jedná se o prostý ikonostas s jednou řadou ikon, které se nacházejí mezi dveřmi ikonostasu. Z pohledu pozorovatele se napravo od královských dveří nachází ikona Krista a nalevo od nich ikona přesvaté Bohorodice (Panny Marie). Na křídlech královských dveří můžete vidět ikonu Zvěstování a v horní části dveří pak ikony Jana Zlatoústého a Basila Velikého, jimž je připisováno autorství pravoslavné eucharistické bohoslužby, které se říká svaté liturgie. Na diákonských dveřích jsou umístěny ikony svatého Mikuláše a archandělů a nad královskými dveřmi se nachází půlkruhová ikona Svaté Trojice.

Kromě základní funkce oddělit oltářní prostor od chrámové lodi má ikonostas také funkci vzdělávací, protože shrnuje dílo spásy. Již samo označení „královské dveře“ odkazuje na Krista, protože jimi jsou do presbytáře přinášeny eucharistické dary (chléb a víno) a po Proměňování vynášeny věřícím, aby jim byly podány při svatém přijímání. Přinášení chleba a vína do presbytáře symbolizuje Kristův vjezd do Jeruzaléma. Vynášení Eucharistie ven ke svatému přijímání je pak symbolem Kristova zmrtvýchvstání. Ikona Zvěstování není zvolena na královských dveřích náhodně, protože zvěstování se řecky řekne euangelismos, a právě z otevřených královských dveří se předčítá evangelium. Jsou-li na ikonostasu umístěny další řady ikon, pak jedna z nich obsahuje ikony velkých svátků, které připomínají události ze života Ježíše Krista a Jeho Matky. Nad řadou ikon svátků se často nachází další řada ikon, na nichž jsou zobrazeni starozákonní proroci. Tak nám ikonostas připomíná biblické příběhy a je jakousi svého druhu učebnicí biblických dějin. Možná není od cesty poznamenat, že řady ikon se počítají odspodu.

Okres Karviná

kostel Narození Panny Marie

Bohumín-Starý Bohumín, nám. Svobody
17.00–22.00

modlitebna Církve bratrské

Orlová-Lutyně,
Lutyňská 350
17.00–20.00

kostel Povýšení sv. Kříže

Karviná-Fryštát, Pivovarská
18.00–22.00

kostel sv. Marka

Karviná-Fryštát, Markova
18.00–22.00

Husův dům ČCE

Orlová, Fr. Palackého 787
18.00–24.00

evangelický kostel a.v.

Bohumín
-Nový Bohumín,
Štefánikova
18.00–23.00

kostel sv. Anny

Rychvald, U Pošty
18.00–22.30

kostel Narození Panny Marie

Orlová-Město,
Lidická 770
18.00–24.00

kostel sv. Jindřicha

Petřvald u Karviné,
K Muzeu
18.00–24.00

kostel sv. Anny

Havířov,
Hlavní třída
17.30–22.00

kostel sv. Petra z Alkantary

Karviná, ČSA
18.00–22.00

Husův sbor

Doubrava,
Doubrava 884
16.00–19.00

kostel sv. Hedviky

Doubrava,
Náměstí 346
16.30–22.00

kostel Nejsvětějšího srdce Ježíšova

Český Těšín,
Masarykovy sady 24
18.00–24.00

evangelický kostel SCEAV

Orlová-Město,
Petra Cingra 482
18.00–24.00

modlitebna Církve bratrské

Havířov-Prostřední Suchá,
Fryštátská 922/21
18.00–23.00

kostel Luterské evangelické církve a.v.

Český Těšín,
Hřbitovní 1151/14a
17.00–23.00

Okres Nový Jičín

kostel sv. Kateřiny

Fulnek-Stachovice
18.00–22.00

kostel sv. Mikuláše

Hladké Životice, Hlavní 112
15.00–19.00

kostel Navštívení Panny Marie

Ženkla
17.00–21.30

kostel Nejsvětější Trojice

Suchdol nad Odrou, Komenského
18.00–22.00

kostel Srdce Panny Marie Královny

Starý Jičín-Starojická Lhota
17.00–22.00

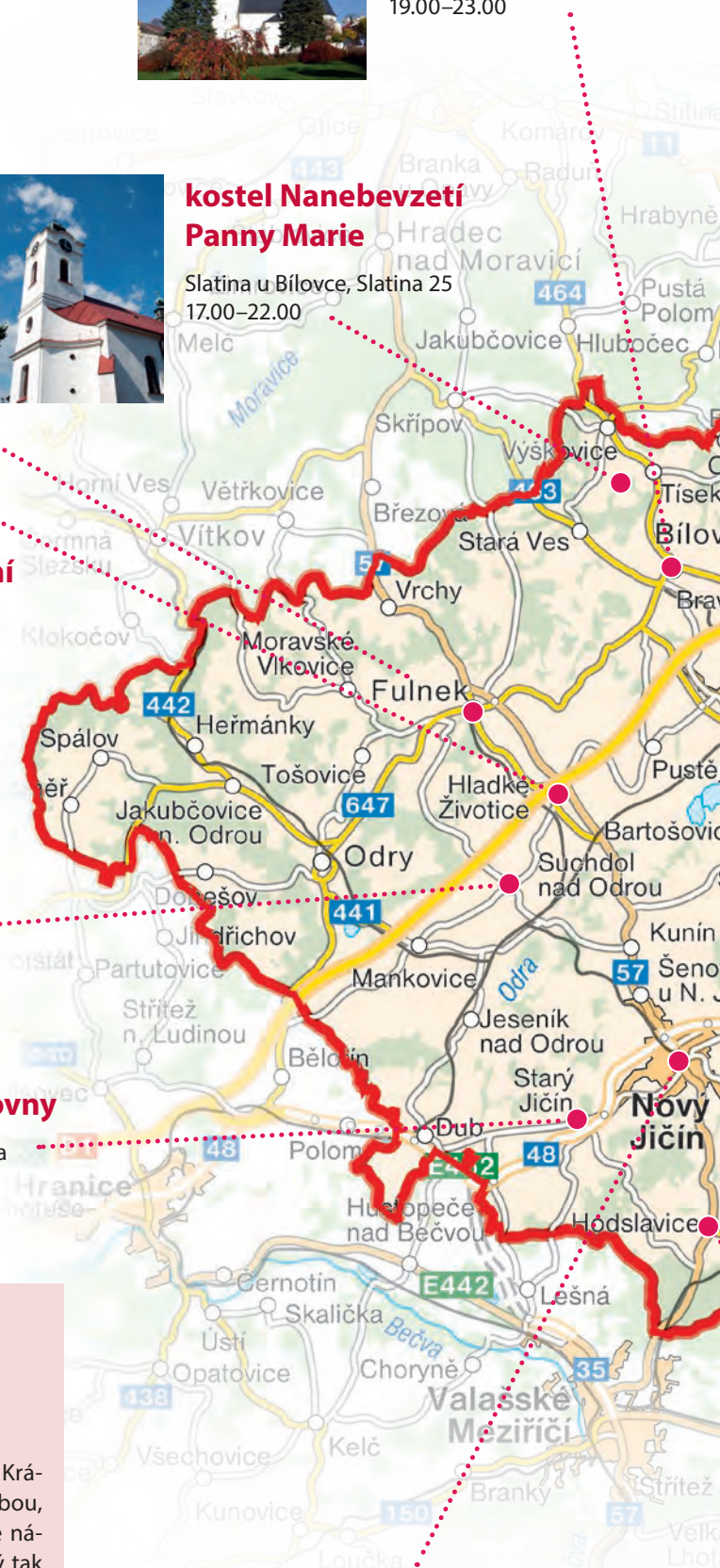
kostel sv. Mikuláše

Bílovec, Slezské nám.
19.00–23.00

kostel Nanebevzetí Panny Marie

Slatina u Bílovce, Slatina 25
17.00–22.00

sborový dům ČCE

Nový Jičín, Janáčkovy sady 1
18.00–23.00

Přijďte si k nám užít atmosféru milého vesnického kostela do Starojické Lhoty

Malá vesnička v Moravské bráně otevírá svůj kostel Panny Marie Královny na Noc kostelů již podruhé. Pochlubit se může novou výmalbou, včetně obnovené hvězdné oblohy nad kněžištěm. Tento rok zve návštěvníky na koncert dětského pěveckého sboru Ondrášek, který tak trochu považují za svůj, protože mnoho dětí ze Lhoty v něm zpívalo a zpívá. Ondrášek bude vystupovat „doma“ od 19.30 hodin. Na programu je poprvé také prohlídka kostela s výkladem a pro děti je připravený rukodělný program. Ve 21.00 hodin chtějí pořadatelé postavit venku okolo kostela světelný řetěz ze svíček.

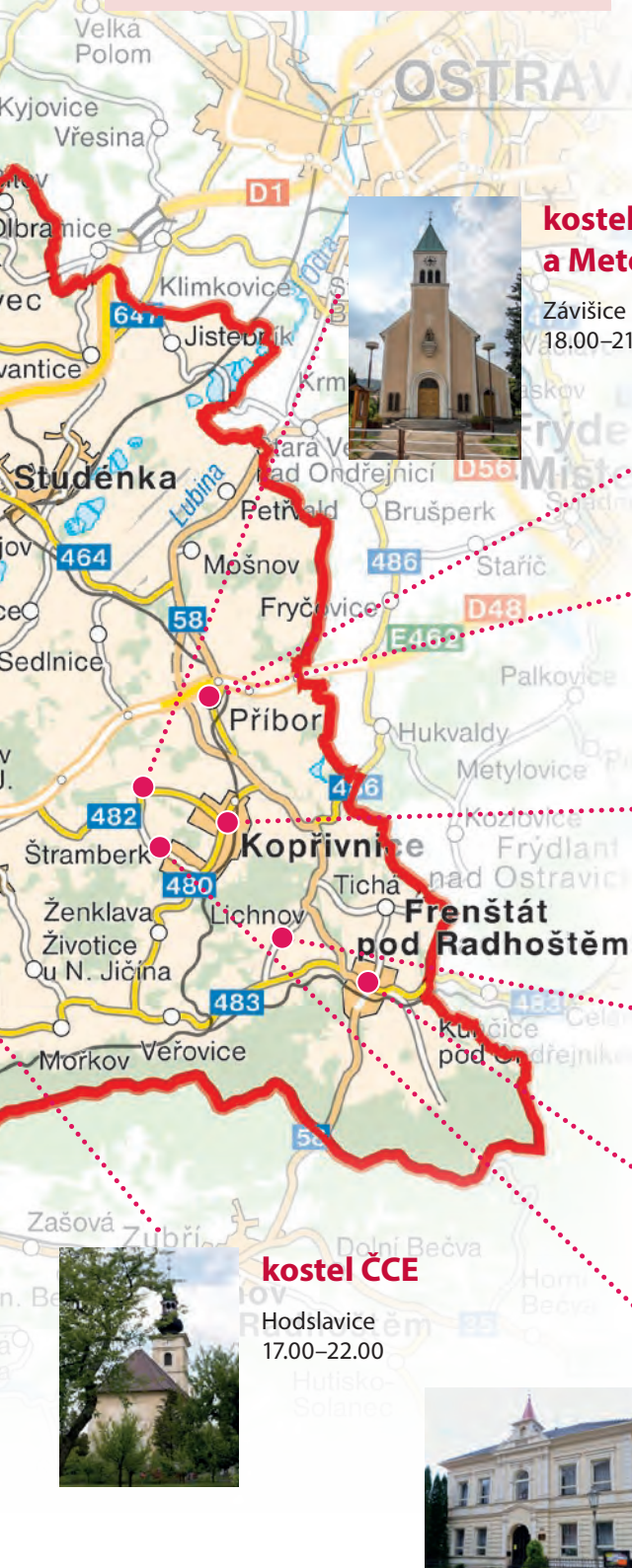
Procházka kolem kaplí v Hladkých Životicích

Asi 6 km dlouhá procházka kolem kaplí, s komentovaným výkladem p. Bíllové, začíná v 15.00 hodin u kostela sv. Mikuláše. Putování bude završeno v 18.00 hodin koncertem.

Sv. Kateřina provede návštěvníky ve Fulneku-Stachovicích

Sv. Kateřina „osobně“ provede návštěvníky programem v kostele sv. Kateřiny. Podle motta Noci kostelů mohou přítomní nechat rozezpívat ve 20.00 hodin své srdce i hlasy při koncertu chrámového sboru z Fulneku nebo později při večeru chval, jenž začne modlitbou tancem.

Na své si přijdou i děti, pro které je od 19.00 hodin připravena pohádka, speciální dětská prohlídka kostela i výtvarná dílna. S P. Slavomírem Peklanským, SAC, se mohou návštěvníci poměřit ve farním pexesu, s P. Jozefem Grubou, SAC, zase ochutnají mešní víno. V průběhu večera lze vystoupat na kostelní věž, prohlédnout si kostel i malou výstavu o životě místní farnosti. Farníci budou nabízet pečené oplatky i jimi připravené dobroty.

kostel sv. Cyrila a Metoděje

Závěšice
18.00–21.00

kostel sv. Valentina

Příbor, Lidická
17.30–22.00

modlitebna BJB

Příbor, nám. S. Freuda 4
17.00–22.00

modlitebna Apoštolské církve

Kopřivnice, Bezručova 929
18.00–23.00

kostel sv. Petra a Pavla

Lichnov
17.00–21.00

kostel sv. Martina

Frenštát pod Radhoštěm,
Kostelní
18.00–22.00

kostel ČCE

Hodslavice
17.00–22.00

modlitebna ČCE

Štramberk, Zauličí 473
18.00–22.00

Okres Opava

Elim – sbor Církve bratrské

Opava-Kateřinky, Rolnická 21a
17.00–21.00

kaple sv. Andělů strážných

Opava-Suché Lazce, Přerovecká
17.00–20.00

kostel Narození Panny Marie

Oldřišov, Sokolovská
17.00–21.00

kaple Povýšení sv. Kříže

Opava, Matiční
18.00–21.30

kaple sv. Salvatora

Dolní Životice
18.00–22.00

kostel sv. Jana Křtitele

Skřipov, Skřipov 1
18.00–22.00

modlitebna ČCE

Vítkov, Opavská 116
18.00–21.00

kostel Nanebevzetí Panny Marie

Moravský Beroun, Lidická
18.00–21.00

kostel Nanebevzetí Panny Marie

Moravský Beroun-Nové Valteřice
Nové Valteřice 1
18.00–21.00

Okres Olomouc

kostel Krista Dobrého Pastýře

Hněvošice
18.00–22.00

kostel sv. Petra a Pavla

Hněvošice
19.00–21.00

kostel sv. Stanislava

Bolatice, Svobody 239/13
18.00–22.00

kostel Nejsvětější Trojice

Bohuslavice
18.00–23.00

kostel sv. Matouše

Hať, Kostelní 6/12
17.30–22.30

modlitebna Apoštolské církve

Hlučín, 1.máje 2
19.00–22.00

kostel sv. Mikuláše

Ludgerovice, Markvartovická
17.00–22.00

kostel sv. Mikuláše

Kravaře-Kouty, Kostelní
18.00–21.00

kostel sv. Bartoloměje

Kravaře, Petra z Kravař
18.00–21.00

Divadelní představení i přednášku připravili v Bolaticích

Mší svatou s májovou pobožností zahájí program v kostele sv. Stanislava. Od 18.45 hodin předvede farní společenství dětí a mládeže Zašová divadelní představení o životě faráře Arského – sv. Jana Maria Vianneye – s názvem „Světlo z Arsu“. Ve 20.00 hodin bude přednášet rodák z Keni Emmanuel Aisu Oyolo na téma „Jak se žije v Keni a Ugandě?“ Chybět nebude ani koncert ve 21.00 hodin.

Koně i „Člověče, nezlob se“ připravili v Apoštolské církvi v Hlučíně

Gymnastické cvičení na živém koni na ploše před modlitebnou předvede Voltiž Albertovec od 19.45 hodin, pak se na koni budou moci projet i návštěvníci. Připravena je pro ně také od 19.45 hodin atrakce v podobě živého „Člověče, nezlob se“. Hudba ve stylu future bass skupiny Ignited zazní v 21.00 hodin a program končí v 21.50 hodin modlitbou za město.

Okres Ostrava

kostel sv. Cyrila a Metoděje

Ostrava-Pustkovec, Pustkovecká
17.00–24.00

pravoslavná kaple sv. Andělů strážných

Ostrava-Pustkovec,
Pustkovecká
17.00–22.00

kostel Krista Krále

Ostrava-Svinov,
Bílovecká 548
16.00–22.00

Husův sbor

Ostrava-Svinov,
Stanislavského 639
18.00–23.00

kostel Nejsvětější Trojice

Klimkovice, Olbramická
16.00–22.00

Husův sbor

Ostrava-Polanka nad Odrou,
1. května 143
18.00–22.00

kostel sv. Anny

Ostrava-Polanka nad Odrou,
1. května 329
18.00–23.00

Husův sbor

Ostrava-Stará Bělá,
Junácká 92
18.00–22.00

kostel Nanebevzetí Panny Marie

Ostrava-Třebovice,
V Mešníku
18.00–24.00

kostel Neposkrvněného početí Panny Marie

Ostrava-Přívoz,
nám. Svatopluka Čecha
18.00–23.00

kostel Všech svatých

Ostrava-Hošťálkovice,
Hlavní Kozmice
18.00–24.00

kostel sv. Antonína Paduánského

Vřesina, Osvobození 92
18.00–24.00

kostel sv. Kateřiny Alexandrijské

Klimkovice, Lidická
18.30–22.00

kostel Narození sv. Jana Křtitele

Stará Ves nad Ondřejnicí,
Farní 10
18.00–24.00

kostel sv. Jana Nepomuckého a sv. Mikuláše

Ostrava-Stará Bělá, Blanická 130/132
18.00–24.00

kostel Panny Marie Královny

Ostrava-Mariánské Hory,
Stojanovo nám.
18.30–22.00

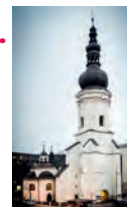
kostel sv. Františka a Viktora

Ostrava-Hrušov,
Divišova 228/15
18.00–24.00

kostel sv. Marka

Ostrava-Heřmanice,
K Návsí
16.00–24.00

kostel sv. Václava

Ostrava-Moravská Ostrava,
Kostelní nám.
18.00–24.00

evangelický Kristův kostel

Ostrava-Moravská Ostrava,
Českobratrská
18.00–24.00

katedrála Božského Spasitele

Ostrava-Moravská Ostrava,
nám. Msgre. Šrámka
18.00–24.00

kostel sv. Josefa

Ostrava-Slezská Ostrava,
Těšínská 91
18.00–22.00

kostel sv. Josefa (Don Bosco)

Ostrava-Moravská Ostrava,
Vítkovická 28
16.30–22.00

evangelický kostel

Šenov, Hasičská 1131
17.30–23.00

modlitebna BJB

Ostrava-Zábřeh,
Závoří 101/32
18.00–23.00

Husův sbor

Ostrava-Hrabůvka,
Hasičská 428/35
18.00–22.00

Křesťanské centrum Zálom

Ostrava-Zábřeh,
V Zálomu 1
19.00–22.00

kostel sv. Kateřiny Alexandrijské

Ostrava-Hrabová,
Jestřabského
18.00–24.00

kostel sv. Jana Křtitele

Vratimov, Frýdecká 59/2
18.00–22.00

Husův sbor

Vratimov, Husova
18.00–21.00

kostel Svatého Ducha

Ostrava-Zábřeh,
Kotlářova 124/A
18.00–24.00

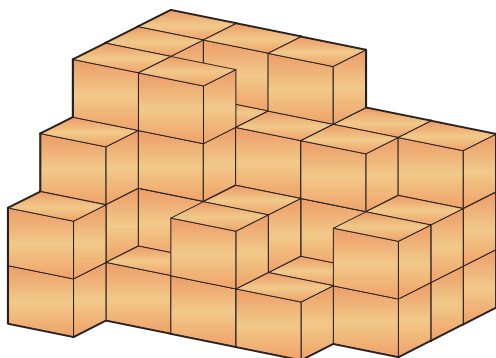

kostel Panny Marie, Královny posvátného růžence

Ostrava-Hrabůvka, Metodějská
18.00–24.00

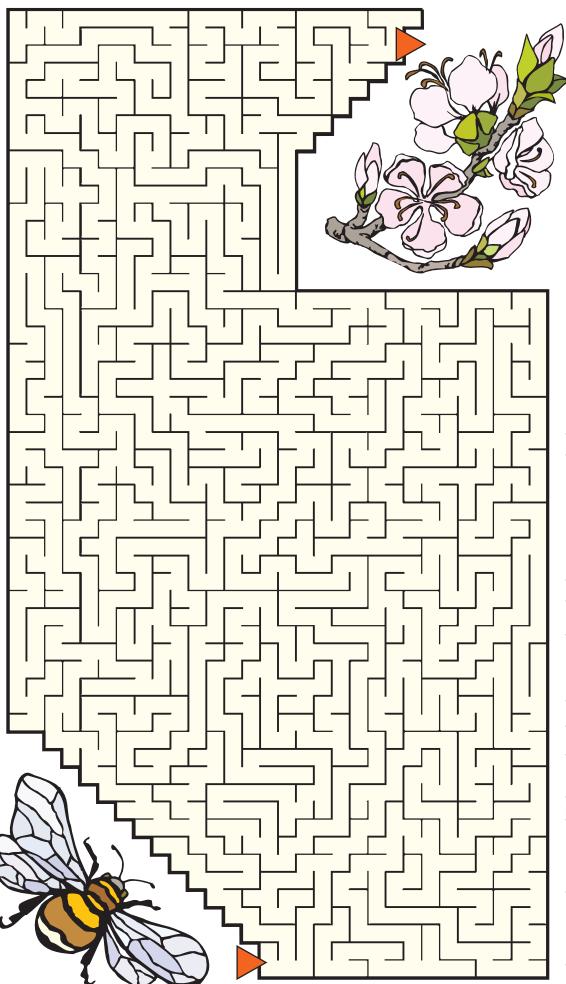
Tvárnice

Na stavbě zůstala zčásti rozebraná hromada tvárnice. Spočítáš, kolik jich tam je?

Včela

Pomoz najít včele cestu ke květům.

Aktivitu pro děti připravil Zábavný křesťanský měsíčník Nezbeda, www.casopisnezbeda.cz

Osmisměrka o ceny

Všichni, kteří vylúští osmisměrku a zašlou její správné řešení na mail: nockostelu@doo.cz do 7. 6. 2019, budou zařazeni do slosování o knihu Karlův most v souvislostech víry a ducha. Tři vylosované výherce uvedeme na webových stránkách: www.doo.cz.

K	O	R	E	K	T	N	O	S	T	Z	Á	D	U	C	H	Ž	K	S	S	
Á	Ř	O	N	A	U	G	A	D	K	Š	I	A	K	Č	I	L	R	E	P	
Y	L	E	P	A	Á	V	Ý	K	U	P	U	T	S	Ú	T	Á	E	G	E	
R	Y	Ý	S	R	Á	Ž	Z	E	L	U	Ě	S	A	V	I	Z	A	M	C	
D	R	E	O	L	P	I	V	O	T	N	A	K	Z	D	Ě	A	C	E	I	
O	D	D	S	Z	O	T	M	I	U	T	P	T	N	Á	I	D	E	N	B	
E	E	L	E	G	A	N	C	E	R	Ň	O	R	T	Ě	V	R	Č	T	E	
O	C	H	Ě	A	V	Á	T	A	A	R	A	A	O	M	U	A	I	I	I	
U	I	A	I	P	T	O	K	Š	P	Í	N	A	R	J	B	H	Z	T	T	
Y	Y	D	L	P	T	O	Y	É	J	S	I	A	A	A	O	Á	O	E	D	
K	K	A	Á	A	D	O	D	C	H	Y	T	S	O	P	N	F	J	L	V	K
T	S	O	L	R	T	O	H	K	E	V	P	L	T	A	O	L	O	V	A	
T	I	I	R	U	V	S	O	R	E	L	Y	R	I	K	A	R	V	J	L	
S	T	R	A	K	A	U	N	Y	K	N	Á	L	S	V	E	K	A	R	U	
A	O	N	A	Y	Ú	A	M	I	Y	O	A	C	U	C	T	Í	T	K	P	

ANORAK, SLÁVA, PTÁCI, KOJOTI, RÁDIO, PARUKY, ÚSTUP, PSINA, ZÁVAZEK, PERLIČKA, MNOHDY, SEGMENT, ŽITNÁ, PLYNY, ZÁDUCH, KOREKTNOST, UCTÍT, ELEGANCE, DRYÁK, CEDRY, AFÁZIE, KULTURA, RODEO, TERNA, OZVUK, RAKEV, MAZIVA, OTISKY, KARTA, KALUP, ANEKDOTA, OSTYCH, PIVOT, ŽLÁZA, IZOLOVAT, GUANO, SVĚDČIT, SLÁNKY, KŘESLO, INSTALACE, PĚKNĚ, NAJMĚ, STRAKA, ŠPÍNA, PLAST, VĚTROŇ, KREACE, LYRIKA, BICEPS, RYPAT, APELY, OLOVA, KYSNA, DRAHÁ, OBUVI, VÝKUP, ÚKROKY, DVOREC, FARAO, OTRLOST, OJOJOJ, ODPICH, DIPLOM, TOTALITA, ELEMI, ŠPUNT, TORPÉDOVKA

Připraveno ve spolupráci s křesťanským křesťanským magazínem Šalamounky.
Web: salamounky.webnode.cz

MINISTERSTVO
KULTURY

Moravskoslezský
kraj

OSTRAVA!!!

grafika • reklama • tisk
KLEINWÄCHTER
holding s.r.o. a.s. 1991

Vydalo: Biskupství ostravsko-opavské **Text:** kolektiv autorů **Koordinátor:** Magdaléna Kocychová, Miroslav Příkryl
Odpovědný redaktor: Jana Praisová **Editor:** Kateřina Koubová **Jazyková korektura:** Libor Rösner, Stanislav Dostál
Fotografie: Archiv Divadla Víti Marčíka; Archiv Pravoslavné církevní obce Ostrava-Pustkovec; Archiv Vstaň a chod; Dorota Havlíková; Josef Cinciala/Člověk a víra; Lucia Petružlová; Lukáš Dvořák; Miroslav Příkryl; NDM, fotograf Martin Popelář; Pavlína Pěkníková
Grafické zpracování: KLEINWÄCHTER holding s.r.o. **Tisk:** KLEINWÄCHTER holding s.r.o., Frýdek-Místek, www.tiskarnaklein.cz
Vydáno: 2019 Neprodejné.